

EGYENLŐSÉG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V. Akadémia-utca 7.
hová minden küldemény intézendő.

TÁRSADALMI HETILAP.
SZERKESZTI
BOGDÁNYI MÓR.

Előfizetési feltételek:
Egész évre házhoz küldve 8 frt
Félévre 4 „
Negyedévre 2 „
Egyes szám ára 16 kr.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

A pápai encziklika.

Nemrég fejeződött be Németországon a kulturharcz, néhány hete csak, hogy a francziáknak dobott keztyűt a pápa, s most a magyarok közé veti buzgalmának gyújtó szikráját. XIII. Leo pápa azt hiszi, hogy Budavár visszafoglalása, főleg a pápáknak s a katholicismusnak köszönhető.

Vizsgáljuk csak ezen nagy esemény történetét s kutassuk, mily alapon állíthatja fel az encziklikában foglalt követeléseit. E helyen nem bocsátkozhatunk ugyan a dolgok részletes vizsgálásába és meg kell elégednünk a főbb mozzanatok eredményével, melyet minden pártonkivüli kutató találna.

A török hódítás kezdetét hazánkban a korszakot alkotó mohácsi vésztől számítjuk, melynek különféle okai közül a következők magasodnak ki: a reformáció és a pénzhiány. Az előbbinek következménye az volt, hogy a katholicus rész elvált ezen közös veszély idején a protestánsoktól s így az erő szétforgácsolódott. A pénzhiány miatt megengedte a pápa a harangok és templomedények felolvasztását s azokból a pénzverést; azonban a helyett, hogy ezen pénzt a püspökök a közös célra szolgáltatták volna, azt saját zsebükbe söpörték, s így lehetetlenség volt a zsoldos katonaság fentartása. A mohácsi ütközet után a törökök folyton terjeszkedtek, anélkül, hogy utjokat állták volna, mert el voltak foglalva a pártoskodással, vallásos surlódásokkal, s a töröknek együttes erővel való kiűzése helyett folyton csak egymás tönkretetésére törekedtek, semmit se gondolva a következményekkel. Sokan természetesen kárhoztatják a protestanizmust; de gondoljuk meg, ha a protestáns Erdély nem lett volna, most már Magyarországnak nem lenne nyoma sem. A kath. papság hazánkban legnagyobb részét az osztrák kath. császárnak szolgáltatták át, a ropant területen megkezdődött a germanizálás és kiirtottak a nép szivéből minden érzést, mely magyar volt, csak katholicus maradjon. Még Pázmán

Péter, a „biboros Cicero“ is ugy nyilatkozott, hogy a magyar fenállására okvetetlen szükséges a protestáns Erdély, a mely ha nem küzdött volna oly elszántan vallásáért s egyszersmind ősi nemzeteért, most már alig hallhatnánk egy magyar szót. Eszerint a mostani Magyarország nagyrészt a protestantizmusnak köszönheti lételetét, s az akkori ország sanyarúságát csakis a katholicismus okozta. Hiába könyörgött a magyar a bécsi udvarnál, hogy szabadítsa fel, ezt a törökök erőszakkal ki tőle azáltal, hogy 1683-ban vakmerőségükben már Bécsset is ostrom alá vették, a hol azonban kudarcot szenvedtek. Csak most nyílt ki a bécsi udvar szeme, csak most fogtak a török kiűzéséhez. Végre sikerült az egész felszabadítás, a mit azonban a magyar bnsásan fizetett meg a kath. németnek. Üldözték a protestantizmust, mely egyedüli fentartója volt a magyarságnak, ezenkívül nyelvétől akarták megfosztani, s helyébe a németet reá oktroyálni. S mindezt minek köszönhatték a magyarok? Csakis a katholicismusnak, mely nem ismert „hazát“, hanem csakis egyházat. Ilyen szép része volt az akkori eseményekben a szent széknek.

Volna szavunk még az encziklikában foglalt minden egyes pontra, de ezen alkalommal csak a vegyes házasságról szóló passzusra teszünk néhány megjegyzést. Amit XIII. Leo pápa most mond, ugyan azt mondta már ezelőtt két évvel Simor János hercegprimás a főrendiházban a vegyes házasság tárgyalása alkalmával. Hogy a javaslat bukásáért most mond a pápa köszönetet, azt nem értjük; mert csak nem gondolja a pápa ő szentsége, hogy Budavár visszavétele s a keresztény és zsidó közti házasságról szóló törvényjavaslat közt összefüggés van. Győzelemnek ugyan az is győzelem vala, midőn drága pénzen vásárolta meg a kath. klerus a külföldön élő s az idehaza kolduló mágnások szavazatát! Mert ha ez nem fordul elő, akkor a javaslat keresztülmegy. Valóban nagy dicsőség és méltó, hogy Budavár vissza-

Lapunk mai száma 8 oldalra terjed.

vételének ünnepén megénekeltessék. S vajjon XIII. Leo pápa azt gondolja, hogy a javaslat bukása az állam vagy az egyház előnyére válik? Ne higgye. Mert alig van állam a világon, a hol aránylag oly sok vadházasság léteznék, mint nálunk. Statisztikailag kimutatható, hogy a vadházasságban élő személyek közt elenyésző csekély számuak a zsidók. Nagyon világos, hogy a vegyes házassági törvényjavaslat bukása csak szaporítja a vadházasságokat, s már maga ez utóbbi tény az erkölcstelenség netovábbja, midőn az illetők kivetkőznek emberi méltóságukból, megvetik az állam és a természet alkotta törvényeket s alkotnak maguknak újakat, melyeknek jogosultságát nem ismeri el senki.

De tudunk mi egy a házasság szentségét még a vadházasságnál sokkal mélyebben támadó mételet és ez az a nőtlenségi állapot, mely a gondok által nem fakgatott, uriasan élő papságot oly élvek hajhászására indítja, melyek csakis a felebarát családi boldogságának aláásásával érhetők el. Mikor ilyen visszaélések napirenden vannak, azt hisszük, legalább is nem ildomos jubilálni a fölött, hogy a zsidók és keresztények közti házasságról szóló törvényjavaslatot el nem fogadták, mert e törvény a házasság szentségét aláasta volna.

A házasságot nem az esketési ceremónia szentesíti, hanem a felek kölcsönös vonzalma.

Az encziklikának tehát a házasság szentségének megóvására a szeretetet kellett volna hirdetnie, nem pedig a felekezetek közti gyűlöletet.

V. L.

A zsidók és Szibéria.

II.

Mind az akkoriban a szibériai gyarmatosításért és ellen irt emlékiratot és tudósítást Kankrusnek küldték meg, ki szilárdan megmaradt annál, hogy Szibéria a gyarmatok legalkalmasabb helye. A mohilevi zsidók egy folyámodványa következő rendeletre készítette:

1. A gyarmatosoknak jelentkező zsidókat, miután a kör-pénzügykamránál bejelentették, az illető gyarmathelyre szállítják.

2. Az utazás alatt a zsidóknak oly élelmet és annyi segélyt adnak, mennyi a zsidó katonáknak jut osztályrészül. Pálinkát azonban nem adták nekik.

3. A tobolszki és omszki közigazgatási hivatalt ideje korán kell értesíteni affelől, hogy mikor és mily számban érkeznek meg a zsidó gyarmatosok. A hatóságok gondoskodjanak, hogy a zsidó családok számára kellő számú lakházat készítsenek, megszerezzék a szükséges eszközöket és szerezket, továbbá elegendő élelmi szert tartsanak készletben. Szükséges ez, hogy eleje vétessék a megérkezett zsidók kborlásának.

4. Minden család kormányköltségen 15 dessjatin jó szántóföldet kap és a szükséges szerekre való utalványt.

5. Az adozásokat illetőleg a 1835-iki zsidó-rendelet 26. §. szerint, nem ellentétben a 40. §-sal fognak eljárni. (A 26 §. szerint a kivándorlók minden adozástól mentek és a 40. §. szerint hatályon kívül helyezendő mind azon rendelet, mely a kivándorlók helyzetét sulyosbitaná.)

Ezen rendeletet terjesztette Bülov a ministeri tanács elé elfogadásra ajánlva Dornbusch tábornok ajánlatát.

A ministeri tanács elfogadta a tervezetet, melyet a csár 1836. okt. 27-én megerősített.

Hogy a zsidók komolyan vették a dolgot és várták az indulást, mutatja az a körülmény, hogy 71 zsidó személy, kinek elég pénze volt be sem várva a jelt, saját költségén kezdte meg az utat és 1836 őszén elérkezett Tambovba; de mily állapotban! Fele uton már elfogyott pénzük, koldulva, nyomorogva érkeztek meg. A kormányzó segélyezte szegényeket, gyűjtésre szólította fel a lakosságot. Egyszermind jelentést tett Bülovnál és utasítást kért. Blüov az esetet a ministeri tanácsnak jelentette be, mely a tambovri pénzügyi-kamarát utasította, hogy az illető zsidó családokat lássa el annyi pénzzel, hogy koldulás nélkül juthassanak a legközelebbi városba, Pensába. Azután, így végződött az utasítás, költözzenek Isten hírével.

Majdnem egyidőben értesült Blüov róla, hogy Kasánon keresztül 20 zsidó család utazott, melyek azonban anyagi segélyre nem szorultak.

A hatóságok előkészületei végre befejezetteknek látszottak; örömtől dobogó kebellet várta ezer meg ezer család az indulás jelet; Kankrin eddigi működéséről emlékiratot terjesztetett fel a csárhoz és kijelentette, hogy az indulás már megkezdődhetheték. A csár sietett az emlékirat visszaküldésével és saját kezével írta meg a néhány tartalmas szót:

A zsidóknak Szibériába való telepítése beszüntetendő (1837, jan. 5.)

Honnan e váratlan, hirtelen változás épen akkor, midőn mindenki határozottan számított a nagynehezen létrehozott gyarmatosítási terv életbeléptetésére. A valódi okát megtalálták később Bulov és Benkendorf közös emlékiratában, melynek tulajdonképen titokban kellett volna maradnia, és melyet Kankrinével egyszerre juttatott a csár kezéhez. Ezen emlékiratból következőket közöljük:

Azon alapeszmével, melyen az 1836, okt. 13-iki császári rendelet nyugszik, a szerzők egyetértenek, azonban gondos, érett megfontolás után meggyőződtek róla, hogy a hely választása nem szerencsés. Számos fontos körülmény került ki a kivándorlási tervezet szerzőinek figyelmét.

Először is tekintetbe veendő, hogy Szibéria lakosságát nagyobb részét deportálásra ítélt gonosztevő és politikai száműzöttek képezik, tehát épenséggel rossz erkölcsi elemek képvisel.

Ezen erkölcsi tekintetekben silány elemmel akarják társítani a zsidó gyarmatosokat kik erkölcsileg keveset érnek és kiket a gyarmatokban kellene javítani. Ezekből kiindulva odalyukadt szerzők véleménye, hogy a zsidók elfogják hanyagolni a földmívelést és megint csak a házalást fogják üzi

Kérdés továbbá, hogy a sok elgyengült, kiéhezett zsidó kibírja-e a hosszú ut fáradalmát. E kérdésre határozottan tagadó a válasz. Részben elhalnak, részben megfognak szökni.

Az említettek alapján a kivándorlások betiltását ajánlták.

A császár azon rendeletével, mely a zsidók Szibériai gyarmatosítását betiltotta, még egy nevezetes rendelet látott napvilágot. Ugyanis ez Tomskba száműzött zsidók engedélyt kértek arra, hogy rabbit választhassanak. E kérvény arra készítette a csárt, hogy a Szibériai kormányt utasította, intézkedjék a zsidó elemek elszaporodása ellen.

A szomorú történethez alig szükséges magyarázat. Mily ellentétek. Egyik miniszter szerencsétlenségnek mondja, ha a zsidóktól megfosztják nyugoti Oroszországot, másik a nyomor okául bélyegezi. Bizonyult a vád alaptalansága, hogy a zsidók nem akarnak dolgozni. A zsidók szenvedései leírásával megkíméljük olvasóinkat. Elolvashatók Elk ur iratában.

James Darmestetter a zsidó nép történelméről.

III.

Irta: Pulszky Ferencz.

Azon időben pedig a régi világ megunva elkopott isteneit és erőt vesztett systemáit, magasabb morált keres, mint a melyet papjai adhatnak neki és tágasabb reményeket mint a minőket bölcsészeik ajánlani mernek; nyitva áll tehát a hit és remény első szavának, bár honnan jöjjön is, ha képes lelkiismeretének fájdalmas ürességét betölteni. Judeának utolsó görcsei, midőn messiásaival és a próféták által megjósolt időkkel vajudik, megadják a világnak a lökést, melyet vár. A messiások közt, kik megjelennek és eltűnnek, találkozik egy, ki némely zsidókra, kik közről ismerték, oly mély benyomást tett, hogy ellenkezőleg testvéreikkel, kik még mindig azt mondták: a Mesiás elfog jönni, azt állítják, hogy a Mesiás már megjött, s midőn az meghalt, hirdették, hogy vissza jö itélni az élőket és halottakat. Ezen hit és ezen várakozás kevés hatással volt a zsidók tömegére, kik földi hazájukról álmództak s jobban tudták, mi az, amit kívánnak s amit várnak semhogy a remény ily átalakulását elfogadják: de hatásuk az idegen tömegekre csudálatos volt, melyeknek azon jó hirt hozták, hogy a rosznak vége közeledik, s hogy egy lény, mely igazságossága és jósága által csudálatos, a békének és boldogságának országát megfogja alkotni. Ezek most először hallották Hillelnek és a Haggadistáknak ezen moralját, melylyel Jupiter papjai sohasem álmodtak, s melyet sem a pedáns farizeusok, sem a dölyfös saduceusok nem ajánltak nekik. Idővel, midőn a vallás a keresztényeket kényszerítette, hogy legszebb reményüket ne a közel jövőtől várják, de azt a messze jövőbe tegyék át, Jézusnak alakja és szerepe átváltozott és örvény keletkezett közte és Izrael közt. A zsidó-keresztények a bibliát olvassák hitüknek igazolására, s miután a bibliát Jézus által magyaráztatták,

végre Jézust magyarázták a biblia által és symbolicus interpraetatiókkal eszményi typossá változtatták át; a pogány keresztények az új hitet ugyanakkor idomitották hozzá azon vidékek hitregéihez, melyekben azt tetjesztették új, meg új kölcsönök által Görögország és Syria mythológiájából és koruk metaphysikájából. Így keletkezett a multnak és jövőnek kiegyezéséből oly vallás, mely a világot meghódította és neki sok jót és sok rosszat okozott: sok jót, mert fel-emelte az emberiség erkölcsi színvonalát, sok rosszat mert megakasztotta értelmi kifejlését, midőn e mythologiai szellemet megújította s Európa bölcsészetei eszményképét sok századra az alexandrinusi sülyedésnek álmáihoz s az elgyermekeskedett hellenismus utolsó combinatióihoz kötötte. A kereszténység történelme a zsidótörténelemhez tartozik azon pillanatig, midőn ezen mythologiai és metaphysikai elem diadalmaskodott, vagyis a két egyháznak végleges elszakadásáig, szóval azon napig, midőn a kereszténység nem volt többé zsidó eretnecség, hanem a régi árya-semita mythológiának egy új ága.

IV.

A kereszténység megszületése után a zsidó nép történetirójának két feladata van: a judaismus tanulmányozása, a zsidó népben, és azon kívül. Mind a két feladat a végtelenig benyolódik. A második sokszor nehezen határozható meg, mert a vonal, mely a kizárólagos zsidótényt a kizárólagos kereszténytől elválasztja, oly változó és bizonytalan, hogy a tudománynak kell azt a dogmának és kultusznak minden egyes pontjánál meghatározni; az első igen tiszta és szabatos. Elöl, ott vannak a színpadon a politikai dráma viszontagságai, a száműzetéstől a függetlenség megdöntéséig; az újraszületés Cyrus és az Achaemenidák alatt, az első kiterjedés Nagy Sándor idejében Alexandriában, Egyiptomban és a szigeteken; a harc a Selencidák ellen, a nemzeti ébredés a makkabeusok alatt; az első szövetségek és harcok Rómával, a belháboruk örvénye, Heródes és a heródiánusok, Jeruzsálem kihíva Rómát s lekötve falaihoz a birodalom egész erejét négy éven keresztül, a szent város romlása, a templom lángban, s végre a halálküzdelem Bitárban. A politikai dráma mögött ott látjuk az eszme drámáját, a zsidószellem találkozását az idegen szellemmel, Chaldéában, Persiában, Görögországban, a kölcsönöket ezeknek vallásaiból, a befolyást philosophiájukra; a judaismusban pedig egy másodrendű mythológiának alakulását, mely a legszorosabb monotheismusnak alá van rendelve, s hol a régi nemzeti mythológiának emlékei összeolvadnak a száműzetés alatti s újabb kölcsönökkel Syria, Babylonia és Persia mythológiájából. Ott van a judaismus viszonya a görög philosophiához, a zsidó hellenismus s a biblia kiegyeztetése Platoval; a secták és iskolák szétválása, a Saduceusok aristocrata és conservativ, a Sariceusok democratata és haladó, az Essének asceta és lemondó vallása.

(Folyt. követk)

Zsidó anyakönyvi kerületek.

Jegyzéke azon izraelita anyakönyvi kerületeknek, melyek megalakulását a vallás és közoktatási m. kir. miniszterium tudomásul vette:

IV.

181. *Szatmár-Németi.* (Szatmár m.) Elnök; Spiegel Adolf. Anyakönyvvezető: Mandelbaum Farkas rabbi.
182. *Kúla.* (Bács m.) Elnök: Fürst J. Lipot. Anyakönyvvezető: Strasssr D. L. rabbi.
183. *Parabuty.* (Bács m.) Elnök: Róder Sámuel. Ideiglenes anyakönyvvezető: Róder Jakab tanító.
184. *Rimaszécs.* (Gömör m.) Elnök: Grünbaum József. Ideiglenes anyakönyvvezető: Grünfeld Mór.
185. *Putnok.* (Gömör m.) Elnök: Roth Ármin. Anyakönyvvezető: Tannenbaum Jakab rabbi.
186. *Tiszolcz.* (Gömör m.) Elnök; Böhm Józsefi. Anyakönyvvezető: Lederer Gábor rabbihelyettes.
187. *Rimaszombat.* (Gömör m.) Elnök: Dickmann Ignác. Anyakönyvvezető: Singer C. Leo rabbi.
188. *Kalocsa.* (Pest m.) Elnök: Dr. Weis Simon. Anyakönyvvezető: Wolf József rabbi.
189. *Orsova.* (Krassó-Szörény m.) Elnök: Dr. Nádas Ignác. Ideiglenes anyakönyvvezető: Szörényi Adolf polgáriskolai tanító.
190. *Facset.* (Krassó Szörény m.) Elnök: Hirscl Mór. Ideiglenes anyakönyvvezető: Löwy Izidor vallástanító.
191. *Lugos.* (Krassó-Szörény m.) Elnök: Holczner Adolf. Anyakönyvvezető: Weisz Salamon rabbi.
192. *Karánsebes.* (Krassó-Szörény m.) Elnök: Neuer Ignác. Ideiglenes anyakönyvvezető: Szörányi Benő vallástanító.
193. *Bálincz.* (Krassó-Szörény m.) Elnök; Weisz Mór. Ideiglenes anyakönyvvezető: Bernstein Mór tanító.
194. *Oravicza.* (Krassó-Szörény m.) Elnök: Belg áder János. Anyakönyvvezető: Reitmann Bernát rabbihelyettes.
195. *Udvári.* (Bihar m.) Elnök: Katz Márton. Anyakönyvvezető: Friedmann Jakab rabbi.
196. *Teke.* (Új kerület, Kolozs m.) Elnök: Kain Mihály. Anyakönyvvezető: Keller H. rabbi.
197. *Kápolnás-Nyék.* (Fejér m.) Elnök: Frank Márton. Anyakönyvvezető: Klein Lipót rabbihelyettes.
198. *Tisza-Földvár.* (Bács m.) Elnök: Grosz Illés. Anyakönyvvezető; Herczog Jakab rabbihelyettes.
199. *Püspök-Ladány.* (Hajdu m.) Elnök: Roth József. Anyakönyvvezető: Rosenberg József rabbi.
200. *Földes.* (Hajdu m.) Elnök: Weinberger Ferencz. Anyakönyvvezető: Csillag Mihály rabbi. (Új-kerület.)
201. *Uj-Fejértó.* (Szabolcs m.) Elnök: Fögel Ignác. Anyakönyvvezető: Silbermann Ferencz rabbi.
202. *Nagy-Kálló.* (Szabolcs m.) Elnök: Kohn Sámuel. Ideiglenes anyakönyvvezető: Benedikt Bernát.
203. *Balkány.* (Szabolcs m.) Elnök: Weiszhaus Márton. Anyakönyvvezető: Reinicz Ábrahám rabbi.
204. *Nyir-Acsád.* (Szabolcs m.) Elnök: Schwarc Ignác. Anyakönyvvezető: Rosensam Ármin rabbihelyettes.
205. *Tisza-Dada.* (Szabolcs m.) Elnök: Krausz Bernát. Anyakönyvvezető: Brizsk Salamon rabbi.
206. *Felső-Visó.* (Új kerület. Máramaros m.) Elnök: Pollák Márk. Anyakönyvvezető: Güntzler Sámuel rabbi.
207. *Dragomérfalva.* (Máramaros m.) Elnök és id. anyakönyvvezető: Káhán József.
208. *Palánka.* (Bács m.) Elnök: Rosenstock Lipót. Anyakönyvvezető: Deutsch Manó rabbi.
209. *Besztercze.* (Besztercze-Naszód m.) Elnök: Goldstein Antal. Anyakönyvvezető: Horovitz Jenő rabbihelyettes.
- Új-Arad.* (Temes m.) Elnök: Dr. Pollák Mór. Ideiglenes anyakönyvvezető: Freund Adolf.
211. *Fehértemplom.* (Temes m.) Elnök: Kohn Lázár. Ideiglenes anyakönyvvezető: Schnabel József titkár,
212. *Nagy-Ilonda.* (Szolnok-Doboka m.) Elnök: Schwarcz Mózes. Ideiglenes anyakönyvvezető; Fényes Mór.
213. *Kurtics.* (Arad m.) Ideiglenes anyakönyvvezető. Pichler Armin tanító.
214. *Hátszeg.* (Hunyad m.) Elnök: Katsovitz Antal. Ideiglenes anyakönyvvezető: Hirn Náthán hittanító.
215. *Algyógy.* (Hunyad m.) Elnök: Salamon Ferencz. Ideiglenes anyakönyvvezető: Friedmann József.
216. *Vajda-Hunyad.* (Hunyad m.) Elnök: Hersch Gergely. Ideiglenes anyakönyvvezető: Rosenfeld József vallástanító.
217. *Szászváros.* (Hunyad m.) Elnök és Ideiglenes anyakönyvvezető; Lengyel Antal tanító.
218. *Petrozsény.* (Hunyad m.) Elnök: Ullmann Lipót. Ideiglenes anyakönyvvezető: Lengyel Antal tanító.
219. *Szabadszállás.* (Pest m.) Elnök: Schwarcz Elias. Anyakönyvvezető; Kalisch Mayer rabbihelyettes. (Új kerület.)
220. *Lovasberény.* (Fejér m.) Elnök: Weisz Náthán. Anyakönyvvezető: Taub Jakab rabbi.
221. *Benedike.* (Bereg m.) Elnök: Persltein Benjamin. Anyakönyvvezető: Weisz Áron rabbi. (Új kerület.)
222. *M.-Kászony.* (Bereg m.) Elnök: Dávid Ábrahám. Anyakönyvvezető: Fränkel Áron rabbi.
223. *Mándok.* (Szabolcs m.) Elnök: Rochlitz Dávid. Ideiglenes anyakönyvvezető: Elefánt Ignác.
224. *Tisza-Lök.* (Szabolcs m.) Elnök: Neuwirth Jonás. Anyakönyvvezető: Fried Jakab rabbi.
225. *Büd-Szent-Mihály.* (Szabolcs m.) Elnök: Kresch Ignác. Ideiglenes anyakönyvvezető: Rosenberg Jakab tanító.
226. *Palocha.* (Sáros m.) Elnök: Leuchtag Manó. Anyakönyvvezető: Goldberger Mózes rabbi. (Új kerület.)
227. *Héthárs.* (Sájos m.) Elnök: Szűsz M. Anyakönyvvezetője: Margaróten Márk rabbi. (Új kerület.)
228. *Berzevicze.* (Sáros m.) Elnök: Müller Izrael. Anyakönyvvezető: Ehrenfeld Sándor rabbi.
229. *Vác.* (Pest m.) I. Elnök: Steintr Ignác. Anyakönyvvezetője: Stein József vallástanító.
230. *Félegyháza.* (Pest m.) Elnök: Csillag Zsigmond. Ideiglenes anyakönyvvezető: Schwarzenberg Sámuel rabbihelyettes.

231. *Szent-Endre.* (Pest m.) Elnök: és ideiglenes anyakönyvvezető: Fischer Fülöp.

232. *Tass.* (Pest m.) Elnök és ideigl. anyakönyvvezető: Bauer Salamon.

233. *Újpest.* (Pest m.) Elnök: Friedmann Ármán, Ideiglenes anyakönyvvezető: Ziffer Ede jegyző.

234. *Nádudvar.* (Hajdu m.) Elnök: -A nádudvari izr. hitk. elnöke. Anyakönyvvezető: Schick Jakab rabbi.

235. *Szelencs.* (Zemplén m.) Elnök: és Ideiglenes anyakönyvvezető: Stern S. Mór.

236. *S.-A.-Ujhely.* (Zemplén m.) Elnök: A s.-ujhelyi izr. hitk. elnöke. Anyakönyvvezető: Löw Lázár rabbi.

237. *Csorna.* (Sopron m.) Elnök: Ifju Weisz Mór. Anyakönyvvezető: Kohn Farkas rabbi helyettes.

238. *Kapuvár.* (Sopron m.) Elnök és ideiglenes anyakönyvvezető: Biringer Bernát.

239. *Beled.* (Sopron m.) Elnök: Fleissmann Mór. Anyakönyvvezető: Fellmann Joachim rabbi. (Új terület.)

240. *Kassa.* (Abauj-Torna m.) I. Elnök: Dr. Kain Dávid. Anyakönyvvezető: Liebermann Kálmán rabbi. — II. A kassai orthodox izraelita hitközség anyakönyvvezetője: Jungreis Mór rabbi.

241. *Naszód.* (Besztercze-Naszód m.) Elnök: az entradami izr. hitközség elnöke. Anyakönyvvezető: Löw Márk rabbi.

242. *O-Becse.* (Bács m.) Elnök: Freund József. Anyakönyvvezető: Günz Ignác rabbi helyettes.

243. *Kajászó-Szent-Péter.* (Fejér m.) Elnök: Krausz Mór. Anyakönyvvezető: Fried Mór rabbi helyettes.

244. *Böszörmény.* (Hajdu m.) Elnök: Fried Simon. Anyakönyvvezető: Fried Áron rabbi.

245. *Hadház.* (Hajdu m.) Elnök: Horowitz Lajos. Ideiglenes anyakönyvvezető: Rosenberg Ignác rabbi helyettes.

246. *Hosszúaszó.* (Kis-Küküllő m.) Elnök: Nussbaum Emánuel. Anyakönyvvezető: Grünbaum Ábrahám rabbi. (Új terület.)

247. *Aranyos-Megyes.* (Szatmár m.) Elnök: Rosenbaum Izrael. Anyakönyvvezető: Günsberg Henrik rabbi.

248. *Török-Becse.* (Torontál m.) Elnök: Dr. Mittelmann Nándor. Anyakönyvvezető: Pollák Fülöp rabbi.

TÁRCZA.

Tévuton.

Az Egyenlőség tárczája.

Irta Bl. — E.

Midőn éppen a legkülönfélébb gondolatokba merülve íróasztalom mellett ültem, kitárult lassan az ajtó, s egy halvány, beteges arcú férfi lépett be, ki nekem czedulát adott át, mely a mint rögtön észrevettem, remegő, csak nehezen mozgó kézzel, iratott és a következőt tartalmazta: „Egy szerencsétlen haldokló, ki Önt ismeri, kéri bocsékos látogatását.“ . . . Ez után következett néhány szó, valamint az aláírás is, a mit elolvasni nem bírtam.

„Engem éppen most“, mondá a levélke-átadója, „a kórházból bocsátottak ki és a szerencsétlen távozásomkor fölkért, hogy a czedulát annak átadjam s figyelmeztessem, hogy elhalaszthatatlan közölni valója van. S valóban úgy látszik, hogy a dolog sürgős, mert, a mint hiszem a beteg alig fogja s holnapi napot túlélni. . . .“

Részint a kíváncsiság, részint a törekvés, hogy a szerencsétlen betegen segítsek, késztetett a látogatásra s hivatalos teendőim dacára egy perczig sem haboztam s a kórházda mentem. Néhány perczcel később egy haldokló, körülbelül husz éves asszony ágya előtt állottam. Néhány pillamatig gondolhattam, hol és mikor találkoztam már ez asszonnnyal; de hiába — egyetlen egy ismerős arczonást sem találtam benne. Sovány és halvány arcán, száraz, átlátszó ajkán mutatkozott aza gyanus pir, mely a halál közéletét hirdeti. Az egykori szépség egyetlen nyoma volt a hosszú szempilla s a magas, fénylő homloka, a többi mind eltűnt a halál rideg kezétől, mely szomorú munkáját már megkezdte.

Tehát ne halogassa s adja a betegnek a gyógyszert, szólalt föl valaki mellettem, — ez az öreg ápolónő volt.

A szegény több mint hét napig nem aludt, — mentegette magát a megszólított, egy fiatal, széptermetű lány, — és én hittem hogy egy kis álom rá nézve sokkal üdvösebb, mint gyógyszer.

„No!“ fakadt ki az öreg dühében, „ez a kölyök jobban akarja tudni, mint én!“

„Ez csak szerény véleményem volt,“ mondá a leány az öreg dühét csillapítani akarva . . .

A leánynak lehet véleménye de nem a kórházban“ utasítá őt rendre az öreg olyan rikácsoló hangon, hogy a beteg fölébredt s szemét fölütötte. Megzavarodottan nézett körül, mintha valakit keresne s midőn engem észrevett, szép fekete szemét arcómra függesztette. Csak most midőn szeme rajtam csüngött, jutott eszembe egy nagy ház, melyet szép kert vett körül és a melyben egy bájos, kökényszemű, körülbelül tizenhárom éves leány játszadozott. Olyan megnyerő volt a modora, hogy színről színre vágytam látni: be is mentem a kertbe, hol a legboldogabb szülőkkel megismerkedtem.

„Ugy rémlik előttem, hogy megismert“, jegyezte meg a beteg alig hallható hangon, „ezt nem is reméltem“.

„Valóban“ — mondám alig bizom szemeimben. Hogy juthatott. Ön ilyen helyzetbe? Ön olyan gazdag és boldog szülők egyetlen gyermeke? Olyan nehéz csapás érte szülei házát? Olyan keserű inség s vég elszegényedés köszöntött be házukban?“

„Szüleim házában még még mindig, éppen úgy mint azelőtt, jólét és gazdagság honol, — de szerencsétlenségük, balsorsuk én vagyok!“

Arczát kezei közé rejtette el és zokogott.

„Ön ki szüleinek egyetlen öröme!“ kiáltottam fel nem tudva mit mondjak. „Hogy lehetséges ez? Ha fel is teszem, hogy tévutra került, kedves szülei nem lehetnek olyan köszövények, hogy egy botlást nem tudnának megbocsátani.“

„Egy botlást!“ ismételte a szegény nő zokogó hangon. Mélyen, nagyon mélyen sülyedtem!”

„Hagyjunk fel e beszélgetéssel“, mondám, midőn észre vettem, mennyire erőlködik, hogy könyeit elfojtsa.

„Nem!“ tiltakozott hevesen, fejét rázva. „Azt ne vigyék velem a sirba; ismerje tévutaim egész történetét; végig kell azt hallgatnia. talán tudna Ön szegény, gyámoltalan gyermekeim érdekében valamit tenni,

Ujra tört ki szemeiből a könnyár.

Mióta nem látta szegény szüleimet? tudakozódott miután fájdalma csillapult.

„Körülbelül tíz év óta.

„S ezen idő alatt nem tudott meg semmit sor-sukról?“

„Semmit“.

„Tehát tudja meg tőlem“.

Miután ismét lélekzetet vett, a következőt beszélte:

„Midőn tizenhét éves voltam, férjhez mentem egy kievi gaztag kereskedő fiához, kivel körülbelül két évig csendesen és boldogan éltem, de fájdalom, tovább nem tartott az. Egy idegen szellem tolakodott közénk s ez választotta el egymástól sziveinket. Ezen szellem volt az akkor nyilvánuló szabadság utáni vágyódás. Mint a forgószél fogta el a kedélyeket, melyek az örütség sötét örvényébe sorrolt. „Szabadság! Egyenlőség!“ volt jelszó. A munka nehéz igája alatt nyögő emberek föltétlen szabadságot nyerjenek, idegen javakban, idegen szerencsében részesüljenek; arassák, mit nem vétettek, élvezzenek, miért nem is fáradoztak. Mint a vészmadarak tüntek föl ily tartalmu könyvek és röpiratok, melyeket az ábrándozó ifjuság felfogott s bennök terjesztett eszméket magáévá tette.

„Szüleim, kik mindent helyeseltek, a mit jónak találtam s a kik különben egész naponát a házon kívül foglalkozásukkal törődtek megengedték kérelmemre, hogy házukban légyottjuk legyen mindezen világjavítóknak. Mindkét nembeli ifjuság tartotta itt tanácskozásait s a világot felforgató határozatokat hoztak.

Az új tanunk prófétája egy tüzes, ékesszóló fiatal ember volt; ki nemsokára indulataink urává lett. Kimondhatatlan hévvel tudta bebizonyítani, hogy a fenálló törvény mind elévült visszaélés, hogy csak teljes szabadság teszi a nemzeteket és az egyes embereket boldoggá hogy a hit és a törvény nehezül a szabad életre és az egészséges társadalomra mint vasbilincs, mely azt szük térére szoritja.

Becsületes kereset szentesített visszelés, a tulajdon szabadalmazott lopás; A kedélyek fölhevültek szavai tüzén, s mindnyájunk osztoztunk szerencsétlen véleményében s megváltót véltünk benne látni.

„Az igazat bevallva allatomosnak tartottam mindig ezen fiatal embert, különösen miután egyszer nyíltan nyilatkozott, hogy a vagyonközösség nem csupán a külső birtokra, hanem általában mindenre, sőt mi magunkra is kiterjed, — hogy minden, a mi rajtunk és bennünk van, az embereknek közös birtoka; nem egyszer gúnyolódva beszélt az erényről és erkölcsiségről is, a mi bennem visszatetszést szült. De én nem mertem roszalásomnak nyíltan

kifejezést adni, mert attól tartottam, hogy elvtársaim megneheztetnek érte.“

A beteg fáradtan félbeszakította beszédét, hogy megpihenjen. Pár percz elteltével tovább folytatta:

A társaság tevékenységét férjem bizalmatlan kodással nézte s ismételten figyelmeztetett, hogy ezen veszélyes mulatságot hagyjam abba, de én mindannyiszor nem feleltem, hanem megvelőleg vállat vontam. Szüleimet is iparkodott e konvetikulomok ellen hangolni, de ők sem hederítették figyelmeztetésére. A fiatal ember elemte ékesszólásának egész erejével férjemet is körzébe akarta belevonni, de midőn ezen kísérletét siker nem koronázta, arra vete-medett, hogy őt társai előtt a guny czéltáblájául tegye. Kezdetben kéréssel iparkodtam a férjem ellen intézett támadásukat elütni, de ilyenkor engem sem kimélt meg csipős nyelvével; ez csak bizonyítja, mondá, hogy mennyire távolállok tanától, hogy képtelen vagyok azt felfogni és megérteni. Valóban nagytudományu fiatal ember volt és azonkívül volt társalgási nyelvében s modorában valami ellenállhatatlan, valami hódító. Így sikerült neki engem jobban és jobban magához lánczolni, míg féktelen indulatainak szilárd s önálló akarat nélküli rabnője nem lettem. Eleinte tiltakozott eszem, ily rabság ellen, de mind ez csak távollétében történt, a mint azonban érvelését hallottam, újra megkellett magamat adnom. Nem volt az szerelem, mely engem hozzá fűzött, hanem valami titokszerű varázs, mely le bilincselte. Hogy folyton átkos közelében éljek, rábiztam édes atyámat, hogy Zsigmondot ez volt ama fiatal embernek a neve- üzletében könyvvivőnek alkalmazza. Férjem boszankodott, de nem ment semmire, mert Zsigmond mindenem volt. Most már nem mulasztotta el szivemet is a szerelem finom hálójába keríteni. Ha egymás mellett ültünk, másképen szolt a szerelemről, mint nyilvános gyűlésekben tenni szokta. Most már ránézve a szerelem tündérkert volt, tele illatos virágokkal, tele kedves alakokkal. Hűséget ígért holtomiglan édesen hizelgő szavakkal. Szivemet meg kellett nyernie. Ha akár ki ajkáról hangzottak volna el a csábító szavak, nem állhattam volna ellen. annál kevesebbe ezen embernek, ki már eszem, akaratom, ura volt. Ne csodálkozzék tehát, ha én iparkodtam atyámat rábírni, hogy a házasságot felbontassa . . .

A beteg elfáradván, visszasülyedt a vánkosra s rövid ideig feküdt eszméletlenül, csak szive dobogása jelentette, hogy él. Végre összeszedte magát és újra vette föl az elbeszélés fonalát.

„Ez idő óta a ház urának tartotta magát; atyámat csak félvállról nézte. Semmi sem volt injjére, mindent gáncsolt; majd szidta „az elévült szokást“, — a mint magát kifejezte — mély még mindig házukban divik; majd visszatetszett neki a szokásos alamizsnaosztogatás; a mi renedesen pénteken történt; ellenvetésemre, hogy a vagyon felosztása tanának egyik főelve, boszusan jegyzé meg: „Nem a koldus népséget kell etetni, hanem a munkásokat“. Apám, egy jólelkü, békeszerető férfi türte egy ideig féktelen szeszélyeit megadással, de végre mégis kihozta sodrából, mikor egyszerűen kijelentette, ha maga-

tartása jövőben nem változik, házában semmi keresni valója nincs. Zsigmánd nem tartozott azon emberek közé, kikre könnyen lehetne ráijeszteni, hanem haragra lobbant, szeméi villogtak, mint a fölingerelt tigrisé s ilyenkor mindig heves jelenet játszódott le. Ez reményem, nyugalom s becsületes utolsó maradékát is semmivé tette, mert nekem nem maradt egyéb hátra, mint Zsigmondot vakon követni

Ugyanazon éjjel odahagytam ősi lakom s gonosztevők módjára szöktünk szüleim köréből. Eredetileg csak ruháimat vittem magammal; Zsigmond azonban rábirt, hogy apám pénzéből lehetőleg sokat vegyek. Akarat nélküli eszköze lévén, apám pénzkészletéből jó nagy részt vittem magammal. Mondjam tovább? Könnyelmű élet, folytonos dőzsölés következett. Zsigmond ugyszólván az ablakon dobta ki a pénzt. Nagy nehezen sikerült nekem keresztülvinni, hogy törvényes felesége lettem. Szerelme, melynek jelét minden alkalommal adta, napról-napra hidegült. Most már észre kellett vennem gyászos tévedésemet; úgy éreztem magamat, mint az, a ki a pusztában eltévedt s a messze távolban élő lényt pillant meg, dobogó szívvel siet feléje, s mikor végre karjai közé akarja szoritani, rémülten veszi észre, hogy — mérges kigyó.

Jaj! de nagy bünt követtem el, ezer tévutra került ember közt alig van egy, ki oly mélyen sülyedt volna. Hü anyámat, az anyai szeretet eszményképét árultam el; atyámat, ki ezerszer is odaadta volna életét nyugalom és boldogságom fejében, kétségbe ejtettem. Elvittem a szülők vidámságát, elvittem a legszebb reményeik virágát.

Nem testi erő volt az többé, hanem hajthatatlan akarata, mely benne még élt és belőle beszélt. Midőn a fiatal ápolónő hozzásietett és kérte, hogy az ugyis megrongált egészségét további beszélés által ne tegye teljesen tönkre, mondá: „Milyen jószívűek az emberek, kik a nélkül, hogy ismernének, ápolnak, egészségem miatt nyugtalanoknak s még sem hallhatni itten a boldogító elvekről, a javak felosztásáról. De veszíteni való időm nincs, mert érzem, hogy végem óriási léptekkel közeledik, engedje meg tehát, hogy a „hosszu, kinos évekről“, melyek sötét emléköket homlokomra vették, még egy pár szót szóljak“.

— „Jó ideig barangoltunk még a városban. Férjem mindig világosabban mutatta, hogy már terhére vagyok, melyet magáról lerázni nem birt. Párizsban és Bécsben vagyunk utolsó maradékából tengődünk csak, míg minden elfogyott és a létért való küzdelem kezdődött. Zsigmond gyakran napokig is elmaradt és én szegény gyermekeimmel sirattunk a régi jó idöket. Megadással türtem ezt is. Midőn egyszer éjfélkor hazajött, kérdeztem tőle:

— „Mihez fogunk most? Már nincsen pénzünk“.

— „Már gondoskodtam a felől — volt száraz felelete. — Rövid idő múlva jön segély“.

— „Segély? — kérdeztem megtört szívvel. Talán csak nem fogunk alamizsnából élni?“

— „Alamizsna!?“ kiáltott föl haragosan. „Fizetni fognak nekünk.“

— „Fizetni? S miért?“

— „Nekem, hogy elhagyjalak, neked, hogy visszajöjj!“

— „Nyomorult!“ kiálték kétségbeesetten, mire eszméletlenül összerogytam.

„Rövid idő múlva betoppant hozzám s szememre hányta, hogy már évek óta fáradozik, hogy megértesse velem tanait, hogy még mindig nincsen helyes fogalmam a javak általános megosztásáról, hogy végre, ha tanácsát követni nem akarnám, ő kéns,elen volna, engem és gyermekeinek eserben hagyni . . .“

Erre elment és tíz napig nem lépte át lakásom küszöbét. A tizenegyedik napon bejött a szobámba, a hol rendes helyére leült s szokott nyugodtságával mondá . . .

„Nincs okod rám haragudni, hogy én elveimhez ragaszkodom, a mint tőled rossz néven nem veszem, ha te őseid esztelenségéről lemondani nem akarsz. De alkalmat akarok neked szolgáltatni annak meggyőződésére, hogy csak jóléteket akarom.“

Csak még egy mentségünk van és ez, ha szüleidhez segélyért fordulsz. és én ezt tanácslom neked.

— „Szüleimhez? kiáltottam fel, s szívem minden vére tolult a fejembe.“

— „Igen szüleidhez“, volt száraz válasza. Mulaszthatatlan ez, mert hozományt nem adtak.“

— „S e pénz, a mit elpazaroltunk, nem atyámé volt?“

— „Atyádé?“ válaszolt gúnyosan . . Van-e kizárólagos birtok?“

Már beszélni sem birtam, különben úgy sem használt volna többé . . . Két gyermekünket Zsigmond egy idegen asszonynak adta át és — én, a mint látja idáig jutottam. De nem sokára vége lesz szenvedésemmek . . . , a megváltás közeledik már, igen! közeledik.“

Ezen szavak után búsan hajtá le fejét s a mint rátekinték erre a legboldogtalanabb asszonyra, önkéntelenül eszembe jutottak újra a szép ház, a nagy kert s benne az énekelő, kőkényszemü leányka és a boldog szülők.

— „Mit tehetek érdekében?“ tudakozódtam én.

Ezen kérdésemre mohón ragadta meg kezemet s alig hallható hangon mondá:

— „Illentse meg szegény gyermekeimet gyermekeimet mentse meg!“

— „S ha a gyermekek atyja megakadályozná intézkedéseimet? kérdém.“

— „Itt van egy irás, melylyel le lehet őt fegyverezni“. E szavak után kivette vánknsá lól az iratot. „Ezen irat“, mondá, megsemmisítheti őt, ha azzal fenyégeti mindent meg fog engedni.“

— „Jól van! mondám s mit kérjek kedves szüleitől?“

Ezen kérdésem hallatára hátra dült, kezeit az ég felé emelt. Szemeibe ismét élet vonult, és fel fel pislogott mint az elalvó félben levő gyertyaláng.

— „Bocsánatot . . .“ susogta.

— „Vau-e még valami kívánsága?“

„Gyermekeim . . . Kadisch . . .“ Ezzel némult el örökre.

Egy kis sarkó jelöli a zsidó temetőn a helyet, a hol el van temetve. "Oh e sir sok mindent elfed örömet, bút, fényt s szerelmet. Utolsó kívánsága is beteljesedett, mert szülei, kikkel ezt közöltem megbocsátottak neki s házukba fogadták a két árva unokájukat, kik reggel és este anyjuk üdvéért Kadischt elmondtak.

H I R E K

— **Árokszállásról írják nekünk:** Csupa zavar. Teremtés előtti zavar és sötétség uralkodik a zsidó hitközségekben, mióta az anyakönyveket rendező miniszteri rendelet életbe lépett. És ha csak most is, mint akkor nem a jó Isten maga fogja mondani; legyen világosság, sötétben fogunk tapogatozni mindörökké: — Mert annyi bizonyos, hogy a köz igazgatási hatóságok ahányan annyian, interpretálják a miniszteri rendeletet és rencesen egymástól eltérőleg sőt legtöbb esetben egymással homlokegyenest ellenkezőleg. — Nem ritkán fordul elő, hogy egy község zsidó lakosai egyházilag a hitközséghez vannak csatolva, anyakönyveik pedig új hitközséghez lettek áttéve — Ha egy ilyen zsidó polgár, kinek az a szerencse jutott osztályrészéül hogy két fele osztatott leányt férjhez adja, vagy fiát házassítja bekövetkezik a zene bona — futás-szaladás s a t. mert a lakodalom napján nem kevesebb mint két különböző hitközségnek hivatalnokai tisztelnék az öröm apánál — de nem üdvözölni őt — hanem hogy hosszú levelet adjanak át neki. Hitközség is követeli a taksákat Y. hitközség is — De még két rabbi urat is szerencsés fogadni, mert mindkét hitközségnek a rabijai akarják az esketési funkciót végezni és természetesen a papi illetékeket élnvzni —

A hitközség folyamodik az illető közigazgatási hatósághoz, ez kiolvassa neki a rendeletből, hogy az ő népe által az igazság — Y. Hitközség hatósága pedig az ellenkezőt az olvassa ki a miniszteri rendeletből — hogy csak nekik van igaza.

A vége az, hogy az erősebb győz hogy ugyszólván csak az ököl vezethet célhoz. — De beszéljenek a tények.

Visznek község zsidó lakosai örökévek óta hozzánk vannak csatolva, szombaton és nagy ünnepek alkalmával és templomunkat látogatják, fizeték a reájok kimért kultusadót és élvezik ritualis intézményeinket — Az új rendelet azonban anyakönyvveiket áttette Gyöngyösre. Történt pedig, hogy S az ottani lakosnak fia házassági frigyre lépett egy ugyanottani lakos leányával. Mindkét fél jelenkezett nálunk annak idején kihirdetés végett, mit mi teljesítettünk is. — A lakadalom napon követeltük az illetékeket, mire a gyöngyösi hitközség ugyan azon igényeket emelte. Mi is a gyöngyösi rabbi is e funkció végzéseért emeltünk igényt.

Keletkezett perpatvar, lótas futás, mig végre — az erősebb győzött. *Wallis* azon rabbihelyettes.

— **Ozorai csendélet.** Ozoráról írják nekünk: Az itt állomásozó méntelep tisztjei ő felsége születése napján ünnepélyt rendeztek, mely bankettel volt összekötve. Mikor a fiatalság legjavában mulatott, oda vetődött Csolnoki L. ozorai segéd jegyző egy ácslegényből gabona kereskedőnek

felcsapott antiszemitával, hogy a kedélyesen folyó mulatságot henczegéseikkel zavarják. A mulatságon többek közt Strasser Ödön (Strasser Alajos ismert budapesti nagykereskedő és királyi tanácsos fia) is részt vett. Csolnoki, a ki szabad óráiban *Andreaszky* Gábor antiszemitának itteni főkortese, Strasser zsidó vallását érintő durva czélzást engedett meg magának, mire Strasser Ödön megsokalva a dolgot, rövid szóváltás után Csolnokit arczul ütötte. Ebből kifolyólag néhány nappal később kard párbaj folyt le a felek közt, mely alkalommal Strasser Ödön ellenfelén több súlyos sebet ejtvén, őt harczképtelenné tette. Strasser Ödön nem sebesült meg.

— **Zsidó gymnasium** létesítéséről szolt a rege a mult évben. Sokat beszéltek, üléseztek ez ügyben és az eredmény semmi. Hiába itt a tisztességes elemek miuden erőlködése. Addig, a mig a zsidó iskola alap két milliomos vagyona fölött egy felelősség nélküli prokátor rendelkezik, közhasznú intézmény létesítéséről, főleg, mikor pénzbe kerül, szó se lehet. A zsidó gymnasium tehát, mint minden egyéb a felekezeti kulturalis haladását előmozdító intézmény „pénzhiány“ folytán vételelt le végkép a napirendről. Persze ott, a hol két milliót úgy kezelnek, mint a hogy a zsidó iskolaalap két millióját kezelik, ott nem csoda, ha pénzhiányról beszélnek.

Az

„EGYENLŐSÉG“

kiadó hivatala V., Akadémia utca 7.
a hová mindennemű küldemény
czimzendő.

Pályázat.

Az irsai anyakönyvi kerület (székhely Alb. Irsa, Pest m.) az anyakönyvvezetést f. é. október hó elsejétől egy a mai korszellemnek megfelelő magyar izr. hitszónokra (rabbi) bizni határozta, mely állás betöltésére ezennel pályázat hirdettetik. Folyamodványok magyarul és németül szerkezelve és saját kezüleg írva f. é. szeptemcer hó 18-ig az alólirt elnökséghez nyújtandók be. Megkivántatik pályázótól, hogy egyéb irományain kívül legalább 2 autorizált status-puo rabbi által kiállított „Hatorát“ felmutatni képes legyen. A választás szeptemcer hó-22 lesz. Folyamodók próbaszónoklatukat szeptember hó 4.,—11 v 18-án az elnökség által kitűzött napon tarthatják. Utiköltségei csak a megválasztottnak lesznek megtérítve. Javadalmazás évi 500 frt, természetbeni lakás és az anyakönyvi és papi revdszeresített mellékjövedelmek.

Alb.Irsa 1886. aug. hó 27-én.

Simon fi,

elnök.